

Nieuwsbrief

donderdag 29 januari 2026

SWOD Veilig werken onder overdruk: altijd en overal!

Op de valreep van 2025 is het in de hoedanigheid als voorzitter van SWOD een goed moment om terug te kijken, maar ook om vooruit te kijken. Ook afgelopen jaar heeft SWOD een bijdrage geleverd aan veilig werken onder overdruk. Die bijdrage komt tot stand door de kennis en ervaring te delen binnen het Centraal College van Deskundigen en de verschillende projectgroepen. Ik ben daar niet alleen trots op, maar ook dankbaar! Kennisdelen kan op verschillende manieren. Het civiel college van deskundigen gaf al interactieve nieuwsbrieven uit, waar ik altijd met plezier kennis van nam. Vervolgens is nu “terug van weggeweest” de NDC-nieuwsbrief, waar ik graag aan bijdraag.

De NDC-nieuwsbrief herinner ik me nog als jeugdig duikofficier bij de Marine, toen geluk nog heel gewoon was. Het was een uitstekend bulletin om iedereen te informeren over de ontwikkelingen rondom de sector, maar uiteraard ook binnen de sector. Nog meer dan voorheen, is het momenteel van belang om de communicatie van en naar de werkvloer te verbeteren. Die aansluiting is namelijk van belang, zodat bijvoorbeeld de toolbox van SWOD de praktijk op de juiste manier blijft ondersteunen. De NDC-nieuwsbrief kan hier, net als voorheen, een belangrijke bijdrage leveren.

De praktijk binnen de civiele sector is veelzijdig; van wetenschappelijk duiken en dierentuin-duiken tot saturatieduiken en van de hyperbaar medewerker tot de duikarts. De vorming van de federatie kan naar mijn mening tevens als katalysator werken voor al die verschillende disciplines, waardoor er gericht gecommuniceerd kan worden binnen de civiele sector en het draagvlak vergoot wordt.

Afgelopen jaar stond in het teken van o.a. de invoering van het registratiestelsel, de actualisatie van de Arbo catalogus, de keuringsrichtlijn werken onder overdruk en van hyperbare werkzaamheden, onderzoek naar behoud van een beroepsduikopleiding in Nederland, het advies aan SZW ten aanzien van vrijwilligers en duiken, advies aan SZW ten aanzien van het behoud van gereguleerd beroep met * voor Duiker en Duikploegleider, de kennisuitwisselingsdag in Vught. Veiligheid komt immers niet per

ongeluk. Ook de civiele sector heeft in belangrijke mate bijgedragen aan deze producten door de inzet en het delen van kennis en expertise.

Voor dit jaar staat o.a. op de rol: implementatie van licht aangedreven gereedschap in CAT A, onderzoek naar een viermans duikploeg bij SSE, de implementatie van de A30S scope voor wetenschappelijk duikers, de implementatie van de V-scope voor duiken met vrijwilligers, een informatieblad voor organisatoren van duikarbeid met vrijwilligers, een pilot gezamenlijke opleiding NOK/BC-opleidingen, keuringsrichtlijn voor vrijwilligers en sportduikinstructeurs, evaluatie van de itembank Duikmedisch Begeleider. Kortom ook voor 2026 de nodige inzet om veilig werken onder overdruk te bevorderen. Het is het vanzelfsprekend dat het geheel de muziek maakt. De koppeling met de praktijk is essentieel. Wil u als duikprofessional of als veiligheidskundige hier ook een bijdrage aan leveren, neem dan contact op met het Civiel College van Deskundigen. Samen maken we het verschil!

CE-markering voor compressiekamers

Compressiekamers die gebouwd worden voor de Nederlandse markt moeten worden voorzien van CE-markering. Omdat niet alle compressiekamers CE-markering hebben, heeft SWOD overleg gevoerd met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Nederlandse Arbeidsinspectie (SZW/NLA). Door het ontbreken van de CE-markering kunnen deze compressiekamers na de overgangsperiode eindigend in 2016 niet meer worden opgenomen in het KVI-keuringsregime. Keuringsinstanties hebben daartoe immers geen bevoegdheid. Als resultaat van het overleg met SZW en NLA ligt er een voorgenomen besluit om deze administratieve omissie recht te zetten in drie stappen: 1. SWOD inventariseert de betreffende compressiekamers door tussenkomst van civiel college van deskundigen en de Militaire Duik Autoriteit. a. eigenaar, b. contactpersoon: naam/emailadres/telefoon, c. registratienummer van de compressiekamer, d. leverancier, e. datum van eerste keuring plus rapport/certificaat, f. datum laatste keuring plus laatste rapport/certificaat, g. locatie waar de tank momenteel staat. 2. SWOD stuurt de inventarisatie aan de NLA, die hier vervolgens een proces verbaal van tekortkoming van maakt en stuurt aan SWOD en SZW. (Beheer)stichting Werken onder Overdruk – SWOD - Ambachtsweg 27, 2641 KS PIJNACKER, www.werkenonderoverdruk.nl E Info@werkenonderoverdruk.nl T 015-2512026. SZW neemt aan de hand van dit proces verbaal een besluit om de huidige blokkade door de administratieve omissie op te heffen en informeert hierover enerzijds de betreffende keuringsinstanties en anderzijds via SWOD de eigenaren van betreffende compressiekamers. Na het doorlopen van de drie stappen zal het éénmalig mogelijk worden dat de betreffende compressiekamers alsnog toegelaten worden tot het KVI-keuringsregime, hetgeen verplicht is voor compressiekamers die in Nederland gebruikt worden.

Aan de betrokken bedrijven is gevraagd uiterlijk 30 januari 2026 de benodigde informatie (zie bovenstaand punt 1) te sturen naar Marjo Hakkenbrak van SWOD (m.hakkenbrak@ask-diensten.nl).

Scenariotraining onder overdruk: samen leren, samen sterker

In december 2025 vond een bijzondere en realistische scenariotraining plaats binnen het bassin van Burgers' Zoo. Tijdens deze oefendagen trainden de duikers van Burgers' Zoo en Brandweer Gelderland-Midden gezamenlijk op complexe noodscenario's onder water. Het Nederlands Opleiding- en Kenniscentrum Arbeid onder Overdruk (NOK) was hierbij aanwezig als onafhankelijk observator en beoordelaar.

Centraal stond één vraag: *hoe verloopt de samenwerking wanneer twee gespecialiseerde organisaties elkaar écht nodig hebben bij een duikincident?* Niet alleen het redden van een duiker werd beoefend, maar juist ook alles wat daarna komt: communicatie, medische besluitvorming, overdracht en afstemming met externe partijen zoals het Duikmedisch Centrum (DMC).

Tijdens de training werden meerdere scenario's doorlopen, waaronder een onwelwording door mogelijk vervuild ademgas en een incident met letsel door een roggenteek. Deze casussen vroegen om snelle analyse, duidelijke rolverdeling en zorgvuldig handelen onder druk. Wat daarbij opviel was de rust en professionaliteit bij alle betrokkenen, ondanks de complexiteit van de omgeving en het realisme van de scenario's.

De oefening liet duidelijk zien hoeveel leerwinst ontstaat wanneer noodprocedures gezamenlijk worden getraind. Kleine verschillen in werkwijzen, communicatie en medische handelingen werden zichtbaar en direct bespreekbaar gemaakt. Juist deze inzichten zijn van grote waarde voor toekomstige inzetten, waarin tijd, duidelijkheid en vertrouwen het verschil kunnen maken.

Voor NOK onderstreept deze training het belang van geïntegreerde scenariotrainingen binnen de beroepsduiksector. Niet als eenmalige oefening, maar als structureel middel om organisaties beter op elkaar te laten aansluiten. Een aanpak die we in de toekomst vaker willen inzetten – samen met werkgevers, hulpdiensten en andere betrokken partijen binnen arbeid onder overdruk.

Vakbekwaam opleiden en vakbekwaam blijven. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Het opleiden van beroepsduikers is in Nederland binnen een strakke structuur geregeld. Alles bedoeld om veilige beroepsbeoefenaars af te leveren aan de markt.

De toets en eindtermen die met de opleiding behaald dienen te worden zijn duidelijk en de opleiding levert een duiker af die bekwaam is om te starten met het duikberoep. Uiteraard begint dan pas de carrière met het vaardig en bekend worden met de

werkzaamheden van de specifieke branche waar men werkzaam komt. Het gaat dan niet alleen om het krijgen van kennis van en ervaring met de middelen waarmee gewerkt wordt, maar vooral ook de omstandigheden waarin de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. En precies dat zijn zaken die niet altijd in de opleiding kunnen worden meegenomen, simpelweg omdat de condities niet altijd te plannen zijn, voorhanden zijn of te vroeg komen in de opleiding van de duiker.

Belangrijk is dan ook om meer en meer in samenwerking met de opdrachtgevers, de branche en collega opleiders te overleggen, hoe duikers gelijkwaardig kunnen worden opgeleid, en in de opleiding nog beter kunnen worden voorbereid op de praktijk.

Het overleg tussen de Nederlandse SWOD erkende opleiders loopt inmiddels en eerste stappen over samenwerking zijn gezet. Tussen BC-opleidingen, BOGO voor het brandweerdruken en het NOK voor civiele duikopleidingen, zoals de DMB en DPL opleidingen, zijn al eerste stappen gezet en zelfs al gezamenlijke opleidingen afgerond. Hierbij wordt dan gebruik gemaakt van elkaars expertise en faciliteiten. Het NOK en BC-opleidingen zijn bijvoorbeeld in overleg om gezamenlijk te komen tot een verbeterde opleiding DPL inshore op basis van de uitkomsten van de NADO-werkgroep 'Veiligheid bij Inshore Duiken' met het doel, deze gezamenlijk te gaan aanbieden.

Maar naast opleiden van vakbekwame duikers, is er een groeiende belangstelling voor trainingen om duikers vakbekwaam te houden. Vooral op die gebieden of situaties die minder vaak voorkomen of liever nooit voorkomen. Het gaat dan om medische trainingen, trainingen met de decotank of duiken in delta P omstandigheden. De faciliteiten van BC-opleidingen aan het Markermeer lenen zich hier prima voor. Ook zijn er nog veel mogelijkheden om, met de branche, betere en natuurgetrouwe omstandigheden na te bootsen. Denk aan trainingen op gebied van inspectiemethodieken, shipping, onderwaterlassen, etc. Hier is het belangrijk dat dit in samenwerking met de branche gaat. Zij zijn tenslotte de specialisten op dit gebied en kennen de omstandigheden en eisen van de opdrachtgever het beste.

Samen kunnen we de standaard veiligheid, onder en boven water, op hoog niveau brengen en houden. Voor duikers en duikploegleiders die werken op het Nederlandse plat maar ook die internationaal werkzaamheden uitvoeren.

Toekomstverkenning Nederlandse duikopleiding

In de Algemene Ledenvergadering van de NADO is het besluit genomen een verkenning te doen naar het borgen van een samenwerkende duikopleiding in Nederland. De werkgroep die deze verkenning uitvoert bestaat uit vertegenwoordigers van BCO-opleidingen, NOK en NADO. De werkgroep onderzoekt nu of de opleiding kan worden getransformeerd naar een MBO-opleiding, die wordt gegeven door een ROC. De MBO-raad heeft groen licht gegeven om die mogelijkheid te onderzoeken. Dat onderzoek is nu gaande. Mocht die keuze haalbaar zijn, zal dit een aantal jaren duren voordat die

opleiding bij een ROC ook daadwerkelijk kan worden gerealiseerd. Aspecten die daarbij een rol spelen zijn de kwaliteit van de aan te bieden opleiding, kennisborging, financiële haalbaarheid, subsidiëring en accommodatie.

Verder wordt een pilot uitgevoerd naar een door NOK en BC-Opleidingen gezamenlijk aan te bieden DPL en DMB opleiding. Na afloop van die pilot zal een evaluatie plaatsvinden voor verdere besluitvorming.

Veilig werken bij inshore duiken

Naar aanleiding van de adviezen van de Werkgroep Veiligheid bij Inshore duiken worden verbeteringen geïmplementeerd in de opleiding duikploegleider. Verder onderzoekt de Werkgroep Toekomst Nederlandse Duikopleiding de mogelijkheden voor een opleiding Technisch Werken Onder Water (TWO). Die opleiding is een voortzetting van de vroegere COB-opleiding. Een TWO-opleiding zou zowel als module van de bestaande duikopleiding kunnen, maar ook is een zelfstandige TWO-opleiding mogelijk.

IDSA plant nieuwe audits

De International Diving Schools Association IDSA is in 1982 opgericht. De doelstelling is het verbeteren van kwaliteit en veiligheid in de internationale duikindustrie. Die verbetering moet worden bereikt door middel van het standaardiseren van training en het delen van kennis. Binnen standaarden en procedures worden 4 niveaus onderscheiden: commercial SCUBA Diver, Surface Supplied Inshore Air Diver, Surface Supplied Inshore Offshore Air Diver en de Closed Bell/Mixed Gas Diver. IDSA geeft Q Cards uit voor full member duikscholen na het met succes gevolgd hebben van een IDSA-gecertificeerde training. De full member duikscholen worden iedere vier jaar geauditeerd. IDSA heeft 15 full members, 16 Associate Members en 23 industriële partners. Twintig nieuwe audits worden gepland voor 2026 en 2027.

Tjeerd van Rees Vellinga promoveert op bedrijfs- en duikgeneeskundige aspecten bij tunnelwerk

Op 21 januari 2026 promoveerde Tjeerd van Rees Vellinga op bedrijfs- en duikgeneeskundige aspecten in arbeidsgezondheidszorg bij tunnelwerk en de predisponerende ('vatbaarheid voor') factoren bij het ontstaan van bellen in de bloedbaan en decompressieziekte. Vanuit een historisch perspectief worden de ontwikkelingen toegelicht bij het beheersen van de gezondheidseffecten en arbeidsgeneeskundige bewaking bij arbeid onder overdruk.

Van certificeren naar registreren – waarom NDC-RI bestaat

NDC-RI is de Nederlandse registratie-instelling voor Arbeid onder Overdruk in de civiele sector.

Voor veel mensen in het werkveld is NDC een bekende naam. Al sinds jaar en dag was

NDC de organisatie die Duikers, Duikploegleiders, Duikmedisch Begeleiders en duikerartsen certificeerde.

In het verleden was dat relatief overzichtelijk. Wie een Nederlandse opleiding had gevolgd, of een buitenlands certificaat bezat dat via afspraken werd erkend – zoals HSE, ADAS of DCBC – kon gecertificeerd worden. Het stelsel was vooral gebaseerd op vertrouwen, afspraken en praktijk.

Vastleggen in wet- en regelgeving

Dat veranderde in 2012. Vanaf dat moment zijn de eisen aan de kwalificaties Duiker, Duikploegleider, Duikmedisch Begeleider en Duikerarts vastgelegd in de certificatieschema's Arbeid onder Overdruk (WSCS-WOD).

In 2017 zijn deze eisen verder uitgewerkt in deze schema's maar dan aangepast aan de nieuwe strengere eisen (100% ISO/IEC 17024)

Vanaf dat moment was het ook mogelijk dat meerdere certificerende instellingen actief werden. In die periode trad Hobéon SKO op als certificerende instelling voor Arbeid onder Overdruk.

De stap naar registratie

Binnen SWOD is vanaf 2012 intensief gewerkt aan de ontwikkeling van de schema's. Gaandeweg werd duidelijk dat het stelsel van persoonscertificatie steeds minder goed aansloot bij de praktijk. De eisen werden strenger (volledig geaccrediteerd), het systeem werd kostbaarder en minder flexibel, en het inspelen op nieuwe techniek, wetenschap en internationale ontwikkelingen werd steeds lastiger.

Mede op initiatief van Defensie en de Brandweer is daarom medio 2021 besloten om de stap te maken van certificeren naar registreren.

Dat betekende een grote verandering van certificatieschema's naar schema's onder accreditatie en uiteindelijk naar registratieschema's.

Deze registratieschema's zijn per 01-02-2025 gepubliceerd en vormen sindsdien de vastgestelde norm.

Eén sector, één registratie-instelling

Het nieuwe stelsel kent een belangrijk uitgangspunt: per sector mag slechts één registratie-instelling actief zijn.

Voor de civiele sector is dat: NDC-RI; voor de brandweer: NIPV en voor Defensie: DDS (als registratieverantwoordelijke)

In goed overleg met Hobéon SKO is afgesproken, dat NDC-RI optreedt als registratie-instelling, en Hobéon SKO als exameninstelling namens NDC-RI de examens en portfolio's beoordeelt.

NDC-RI is inmiddels ISO 9001 en ISO 27001 gecertificeerd (kwaliteit en informatiebeveiliging) en door SZW aangewezen als registratie-instelling voor de civiele sector. Sectoren zijn gescheiden – en dat is belangrijk, We blijven benadrukken, dat een Defensie- of Brandweerregistratie niet geldig is in de civiele sector. En andersom geldt precies hetzelfde.

Wilt u in meerdere sectoren werken, dan moet u per sector een registratie aanvragen. Dat kan vaak op basis van uw bestaande registratie of certificaat. In hoofdstuk 11 van de schema's is vastgelegd of en hoe u een registratie in een andere sector kunt verkrijgen. *Via de website van het NDC-RI kunt u alle informatie lezen over de procedure voor het aanvragen van Civiele registratie op basis van een geldig Brandweer Registratie.*

Hoe werkt het nu voor de civiele sector? Alle civiele registraties lopen via NDC-RI. Informatie over verplichtingen, herregistratie en termijnen wordt actief door NDC-RI gecommuniceerd aan geregistreerden. Een registratie vraagt u aan via het NDC-RI-portal. Na betaling wordt uw aanvraag in behandeling genomen. De kosten voor portfolio-beoordeling, theorie-examen, praktijkexamen, facilitering van het praktijkexamen en de registratie zelf zijn samengevoegd tot één bedrag (waar dit vroeger was opgesplitst).

Wanneer u de registratie aanvraagt na een opleiding bij NOK of BC-Opleidingen, kan de financiële afhandeling ook via de opleidingsinstelling verlopen.

Belangrijk is om uw aanvraag op tijd te doen.

Tot slot een dringende oproep:

- U moet een registratieaanvraag hebben gedaan vóórdat u examen kunt doen. *Dit geldt niet bij herregistratie. Je kunt eerst je examens doen en later de aanvraag indienen*
Dit is een voorwaarde.
- Bij herregistratie geldt: maak tijdig een examenafspraken.
U wordt hierover ruim een jaar van tevoren via het portal geïnformeerd dat dit mogelijk is.
- Wacht u te lang, dan loopt u het risico dat:
 - u niet op tijd examen kunt doen,
 - uw registratie verloopt,
 - en u opnieuw een theorie-examen moet afleggen.

De examens worden verzorgd door Hobéon SKO; u maakt daar zelf de afspraak. *Dit kan via de volgende link: <https://form.jotform.com/242174214396052>*

Wij realiseren ons dat er de afgelopen jaren veel is veranderd. Dat kan leiden tot vragen en onduidelijkheid. Tegelijk hopen wij dat het huidige registratiestelsel nu voor langere tijd stabiliteit biedt.

Ook registratie- en exameninstellingen moeten zich blijven aanpassen aan nieuwe eisen. Wij vragen daarom begrip van alle betrokkenen bij de verdere implementatie van dit registratiestelsel voor Arbeid onder Overdruk.

Samen zorgen we voor een duidelijk, veilig en toekomstbestendig systeem.

Komende events

Marcel Wilders neemt afscheid van SZW

Op 12 maart 2026 neemt Marcel Wilders afscheid van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met een symposium.

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd door het Ministerie van SZW, in samenwerking met schemabeheerders en certificatie- en registratie-instellingen. Tijdens het symposium staat de vraag centraal of het programma Certificatie en Registratie zijn doelen heeft bereikt en krijgen diverse partijen die uitvoering geven aan de certificatie- en registratieverplichtingen de ruimte om aan te geven wat zij bereikt hebben en voor welke uitdagingen ze nog staan. Bijdragen zullen worden geleverd door Stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport – Register Administratie (TCVT-RA): over hoe zij de kwaliteit van de examinering van kraanmachinisten borgen, Stichting Werken onder Overdruk (SWOD) zal een totaalaanpak presenteren van V&G in de duiksector, de Stichting Veilig Omgaan met Explosieve Stoffen (VOMES) laat zien hoe met een sterke keten kleine werkvelden bediend kunnen worden, Hobeon SKO zal een inkijkje geven hoe zij met de complexiteit van schemabeheer omgaat (vuurwerk, arbokerndeskundigen en gasdeskundigen tankschepen). Ook zal er een bijdrage zijn van SBCA.

Kennisuitwisselingsmiddag

Op 24 april 2026 zal opnieuw de kennisuitwisselingsmiddag vanuit SWOD plaatsvinden. Dit keer in de Kromhout kazerne te Utrecht. Vanuit SZW, NLA en IVD zullen bijdragen worden geleverd.

EDTC meeting 2026

Duitsland zal de EDTC (European Diving Technology Committee) meeting in 2026 organiseren. De meeting zal plaatsvinden in november in Hamburg. In de bijeenkomst in Portsmouth in november 2025 was veel aandacht voor het ontstaan en voorkomen van duikongevallen. Vanuit de deelnemende landen werd gepleit voor effectieve handhaving. Ook in de aankomende meeting in Hamburg zal preventie en handhaving hoog op de lijst staan.